
HET WEEKVOORUITZICHT – W23

De eerste wolkjes zijn op komst

ECONOMIE

De inflatie in de eurozone daalde vorige maand meer dan verwacht doordat ook de onderliggende prijsgroei vertraagde. De inflatie daalde van 7,0% in april naar

6,1% in mei. Vaak wordt de ontwikkeling van de koperprijs als indicator van de wereldeconomie gezien: koper is de kanarie in de kolenmijn en geeft een signaal af. En het signaal is dat de economische groei tegenvalt. De koperprijs steeg begin dit jaar, maar is nu weer stevig gedaald. Afgelopen donderdag \$8251 per ton, terwijl dat begin dit jaar nog ruim \$9000 per ton was. De achtergrond is eenvoudig. Elektriciteit en koper zijn nauw met elkaar verbonden. Alles wat met elektriciteit te maken heeft vraagt om koper. Door de energietransitie en elektrificatie zou de vraag naar koper moeten stijgen en de prijs dus ook. Echter tegenvallend economische herstel van de industrie in China zorgt juist voor een prijsdaling. De Chinese economie levert ongeveer de helft van de wereldwijde vraag naar koper. De hamvraag is nu of we te maken hebben met sentiment of een werkelijke afname van de fysieke vraag. Van half april tot half mei verdubbelde de voorraad en dus is het aanbod groter dan de vraag. Dat zorgt ervoor dat er grote zorgen zijn over de economie. Vorige week werd duidelijk dat de Duitse economie in een recessie is beland, en de meeste westerse economieën staan onder druk vanwege de renteverhogingen van centrale banken. De Nederlandse industrie ziet de bedrijvigheid inzakken: in mei was er minder productie én minder orders. De inkoopmanagers-index zakte vorige maand van 44,9 naar 44,2. Dat was de sterkste daling in drie jaar tijd. De zwakke vraag zorgt er wel voor dat de beschikbaarheid van materialen bij leveranciers toeneemt. De gemiddelde levertijd nam daardoor af.

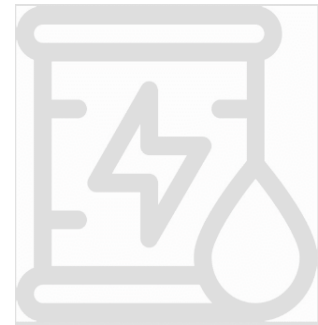
HET WEER

De komende week is er sprake van mooi zomerweer. Met zonnig en dan bewolking blijft het de hele week zonnig en warm. Richting het weekend kan er zelfs een tropische dag van toepassing zijn: 30 graden of meer.

OLIE

Het rommelt binnen de OPEC+. De belangrijkste OPEC deelnemer Saudi-Arabië is boos over het gedrag van Rusland. Zoals al eerder vermeld in dit weekvoorzicht heeft het er alle

schijn van dat Rusland zich niet aan productieafspraken houdt en volop olie aan India en China verkoopt tegen relatief lage prijzen. Daarmee omzeilt Rusland de westerse sancties. Gevolg is dat Saudi-Arabië de productie in juli gaat beperken door 1 miljoen vaten minder per dag te produceren. Daar komt bij dat alle olieproducerende landen de gezamenlijke olieproductie komend jaar terugschroeven met 1,4 miljoen vaten per dag minder. De bedoeling is om daarmee de olieprijsen weer wat op de stuwen. De dalende vraag heeft de olieprijsen flink naar beneden gedruwd. De Verenigde Staten zijn daar niet blij mee. Zij hebben de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) juist gevraagd de productie op te voeren. Daarmee zou de inflatie wat getemperd kunnen worden. De verwijten vliegen nu over de tafel: prijsmanipulatie en indirecte steun aan de Russische inval in Oekraïne. Het gevolg was een behoorlijke variatie in de olieprijs van afgelopen week. Op woensdag werd de laagste waarde bereikt van ruim 71 dollar. Vooruitlopend op de OPEC vergadering stegen de prijzen weer en na de bekendmaking van de beperking was het niveau van vorige week maandag weer bereikt. Het is de vraag of Rusland weer het OPEC beleid gaat volgen, terwijl de Russen de olie-inkomsten hard nodig hebben. Dan de ontwikkeling van de wereld economie. Een recessie duwt de vraag naar olie naar beneden waardoor verdere productiebeperkingen aan de orde kunnen komen. Dan is er

nog de kwestie rondom de verdeling van de productiequota. Afrikaanse leden van de OPEC+-groep halen de productiequota niet die zijn afgesproken en spelen die door aan andere OPEC leden. De VAE hebben flink geïnvesteerd in hun productiecapaciteit maar kunnen die nog niet gebruiken omdat ze zich aan de afgesproken hoeveelheid moeten houden. Om het nog complexer te maken: diverse Afrikaanse landen zijn op zoek naar investeringen om de productie de komende jaren verder op te voeren.

KOLEN

De kolenprijzen zijn afgelopen week weer gedaald. Q3 2023 handelde onder de 90 USD/t. Zoals al eerder gemeld in dit weekvoorzicht liggen er grote hoeveelheden kolen opgeslagen. Omdat opslag geld kost en de bruikbaarheid na verloop van tijd afneemt wordt de steenkool via de ARA regio verscheept naar het buitenland. Meer dan 1 miljoen ton steenkool is naar landen als Marokko, Senegal, Guatemala en India gegaan. Omdat er direct na de inval van Rusland in Oekraïne zorgen waren over de energievoorziening omdat de gasleveringen sterk afnamen heeft Europa veel steenkool geïmporteerd uit Colombia, Zuid-Afrika en Indonesië om via kolenverbranding elektriciteit te produceren. Achteraf was dat niet nodig, het milde weer, energiebesparingen en LNG zorgden ervoor dat het kolenverbruik afgelopen winter zelfs lager was dan een jaar eerder.

GAS

De gasprijzen zijn afgelopen week een klein beetje gedaald. Alleen op donderdag en afgelopen maandag stegen de prijzen. De reden van de prijsstijging donderdag was een Noorse LNG-fabriek die werd stilgelegd vanwege een gaslek. Omdat er geen details waren over hoe lang de storing zou kunnen duren stegen de prijzen. Die daalden weer toen bleek dat het allemaal wel meeviel. Maandag stegen alle prijzen als donderslag bij helder hemel. De oorzaak: krapte. Dat was de driver die een mate van stijging heeft veroorzaakt die we de afgelopen 3 maanden niet meer hebben gezien. De prijzen stegen fors: het juli product steeg van 23,69 naar 28,48 €/MWh; een stijging van meer dan 20%. Het algemene marktsentiment is overwegend toch bearish vanwege de afnemende vraag en de sterke opwekking van zonne-energie. De gasstroom via de TurkStream-pijpleiding steeg weer wat. Na de zeer lage hoeveelheid deze week (rond 200 GWh/d) nam die zondag weer toe met

ca. 50 GWh/d. Volgens Gazprom worden de stromen via de pijpleiding tussen 5 en 12 juni opgeschort vanwege gepland onderhoud. Nu de warmtevraag geheel is verdwenen wordt de gasvraag bepaald door de elektriciteitscentrales en mogelijk de chemische industrie. Bij lage prijzen, zeker voor de korte termijn, worden deze nieuwe vragende partijen naar de markt gelokt. Azië levert voorsnog geen dreiging op door de relatief hoge temperaturen, maar LNG in Azië afleveren is meer rendabel dan afleveren in Europa. En het zal blijken of die angst door gaat zetten. Met de productie van renewables zon en wind lijken de gascentrales alleen nodig tijdens de 'ramp-up' en 'ramp-down' periodes.

POWER

De powerprijzen daalden mee met de gasprijzen. De elektriciteitsmarkt blijft andere impulsen missen dan die van de ontwikkeling van de gas-, kolen- en koolstofprijzen. En dus volgen power forwards nog steeds voornamelijk de gasprijzen, wat resulteerde in een nieuwe neerwaartse beweging. De komende weekenden zullen we waarschijnlijk een herhalend patroon van negatieve prijzen zien, tenminste zolang de vraag van huishoudens niet hoog genoeg is om de productie van zonne-energie te dekken. De totale gemiddelde dagelijkse zonne-opwekking zal 20-30% hoger liggen dan het gemiddeld. De windopbrengst zal gemiddeld zijn. De Franse opwekking van kernenergie heeft een capaciteit van 32 GW, aangezien het onderhoud geleidelijk zal eindigen in de zomer en het vroege najaar. EDF blijft echter het herstarten van sommige kernreactoren die in onderhoud zijn uitstellen.

EMISSIES

Deze week eindigde een EUA-veiling net onder de 80 EUR/t. Het algehele sentiment voor de EUA markt blijft bearish als gevolg van slecht presterende economieën en een hoge opwekking van hernieuwbare energie. De netto shortposities van de beleggingsfondsen zijn gedaald tot het laagste niveau sinds 2018, wat zou kunnen duiden op een mogelijke bullish ommekeer.

OUTLOOK

GAS

VERDAMPENDE RISICO PREMIES

De stijgende olieprijsen kunnen effect hebben op de gasprijzen. Daarbij komt dat een verdere daling van de gasprijzen tot extra vraag vanuit de chemische industrie kan gaan leiden. En de LNG routes kunnen verlegd gaan worden van Europa naar Azië. Dat zijn de gevaren die opdoemen deze week. Cal24 baseload steeg van 41,45 naar 43,07 €/MWh. De spotmarkt (TTF) daalde: van 26,66 naar 23,83 €/MWh. Op maandag 5 juni 2023 noteerde de spotmarkt een prijs van 23,41 €/MWh.

POWER

VEEL ZON EN AIRCOLOAD LIGT OP DE LOER

Het wordt een spannende week. De zon zal meer dan gemiddeld aanwezig zijn. De wind zal gemiddeld aanwezig zijn. Daar staat tegenover dat de vraag naar stroom kan gaan toenemen omdat de aircoload deze week van toepassing kan worden. Zon en aircoload worden bepalend voor het verloop van de uurprijzen. De uurprijzen kunnen zeker tijdens 'ramp-up' en 'ramp-down' periodes oplopen. In het algemeen zijn de fundamentals gunstig wat voor een daling van de prijzen over de gehele linie kan zorgen. Cal24 baseload daalde: van 108,55 naar 107,27 €/MWh. De spotmarkt (EPEX) steeg: van 60,62 naar 78,91 €/MWh. Op maandag 5 juni 2023 noteerde de spotmarkt een prijs van 81,08 €/MWh.